

Drie melkmarktexperts kijken vooruit over 2013

'Hoge melkprices in het

Het afgelopen jaar was tumultueus, met melkprices die eerst daalden om de laatste maanden weer sterk te stijgen en met sterk oplopende voerkosten. Wat dit jaar zal brengen, is nog onzeker. Maar drie experts op het gebied van de zuivelmarkt geven voor Melkvee Magazine een voorspelling.

Hoe zal de wereldwijde mondiale zuivelmarkt zich dit jaar ontwikkelen?

Roel Jongeneel, LEI Wageningen UR: „In de EU en andere geïndustrialiseerde landen zal de consumptie van zuivelproducten licht stijgen. Kaas en verse zuivelproducten ontwikkelen zich nog het gunstigst. Daar staat tegenover dat in Azië en in de ontwikkelingslanden een sterke vraagroei, van gemiddeld zo'n 3 procent per jaar, wordt verwacht. In 2013 zullen de ontwikkelingslanden voor het eerst de ontwikkelde landen gaan inhalen wat betreft de melkconsumptie.”

Klaas Johan Osinga, LTO: „Ik verwacht in zowel de EU als de VS voor 2013 hoogstens gematigde productiegroei, ongeveer 1 procent. Dit omdat hoge voerkosten, kuilkwaliteit en aantrekkelijke vleesprices zeker de eerste maanden hun beperkende invloed laten gelden. Dat betekent ongeveer 2,3 miljard kilo extra melk. Nieuw-Zeeland en Australië komen in het seizoen 2012-2013 (tot eind juni) uit op +3 procent, oftewel bijna 1 miljard kilo extra. Tot slot mogen we iets meer productie verwachten in Argentinië en Oekraïne. De impact hiervan hangt mede af van de politiek: staat men export toe? En accepteert Rusland weer kaas uit de Oekraïne? De totale productiegroei is dan 4 miljard kilo melk, waarvan een deel opgenomen moet worden door de wereldmarkt. Dit is duidelijk minder dan in 2011 (8 miljard kilo) en 2012 (6 miljard kilo).

Uitgaande van een geleidelijk herstel van consumentenvertrouwen, dankzij verstandige politici in Washington en de EU (nee, niet ironisch bedoeld) en voortgezette economische groei in de BRICS (Brazilië, Rusland, India, Indonesië, China en Zuid-Afrika) van zo'n 6 procent, mogen we rekenen op een constante groei van de mondiale vraag naar melk van zo'n 20 miljard kilo; dit is +2,0 tot +2,5 procent. China blijft een belangrijke koper op de internationale markt. Als de eurocrisis aanhoudt, zal er van consumptiegroei in Europa nauwelijks sprake zijn. Maar voor exporteurs geldt dan wel weer: een dalende eurokoers geeft lucht.”

Kevin Bellamy, Rabobank: „De mondiale melkmarkt lijkt af te stevenen op een

verkrapping in de eerste helft van 2013, omdat het aanbod van melk in de VS en Europa afneemt. Een verdere prijsstijging lijkt daarom onvermijdelijk. Veel hangt af van het zuidelijk halfrond. Nieuw-Zeeland heeft tot nu toe verrassend veel geproduceerd, gegeven de sterke dollar van dat land, maar een afname daarvan ligt voor de hand. En ook in het noordelijk halfrond is een lage aanvoer niet onwaarschijnlijk. Daarom verwacht ik dat het aanbod in de belangrijke exportregio's voor de eerste maanden van 2013 lager zal zijn dan de afgelopen jaren. Tel daarbij een groeiende vraag van de thuismarkten op – de vraag naar zuivelproducten in de EU heeft minder van de recessie te lijden gehad dan verwacht – en in de eerste helft van dit jaar krijgen we een mogelijk aanzienlijk lager aanbod op de wereldmarkt. Als de vraag dan ergens stijgt, zal dat tot een flinke krapte leiden. Tegenvallende oogsten in voerproducerende regio's als Brazilië kunnen leiden tot hogere voerprices. Melkveeouders zullen dan nog minder enthousiast worden om hun productie te verhogen en dat leidt tot een verdere verlaging van aanbod en tot misschien extreem hoge melkprices. Maar dat wordt mogelijk afgeremd door India. Dat land heeft op het moment een grote voorraad mager melkpoeder en als de prices stijgen, zal dat op de markt komen en zo een prijsstijging in toom houden.”

Wat betekent dat voor de Nederlandse melkveehouder?

Jongeneel: „Het blijft natuurlijk altijd een beetje koffiedik kijken, maar ik verwacht dat de melkprice mogelijk zelfs wat beter zal zijn dan die in 2011. Maar met een nette melkprice alleen ben je er niet. We hebben vorig jaar wel geleerd dat met name de ontwikkeling van de voerkosten mede bepaalt wat er uiteindelijk onder de streep overblijft. De droogte in de VS maakte krachtvoer schaars en dat was een vervelende streep door de rekening. Voor de soja is de verwachting dat er voldoende aanbod kan komen, terwijl de voorraden goed op niveau zijn. Voor de voedergranen zou de markt volgend jaar wel eens wat krap kunnen worden. Voer wordt waarschijnlijk niet goedkoop, maar de price zal

Copyright foto

verschiet'

wel wat lager uitpakken dan in 2012. Ik merk dat melkveehouders zich EU-breed zorgen maken over de ontwikkeling van de voerkosten. De stemming voor de eerste helft van 2013 is wat somber, hoewel de Nederlandse veehouder ook wel lichtpuntjes ziet. Wat moet je doen? Je niet van de wijs laten brengen en goed boeren. Daar hoort bij: goed voeren. Met de stijgende voerkosten is ook de eigen ruwvoerwinning voor volgend jaar een aandachtspunt."

Klaas Johan Osinga, LTO: „Het belangrijkste is en blijft: kosten blijven beheersen. Het bedrijf moet flexibel genoeg zijn om de gevolgen van forse fluctuaties in markten op te kunnen vangen."

Kevin Bellamy, Rabobank: „Nederlandse melkveehouders zien dat de stijging van de melkprijs van de laatste paar maanden doorzet in de eerste helft van 2013. Dat verlicht de hoge (voer)kostendruk en stimuleert ze om meer te melken.

Daar leek ruimte voor te zijn. Tegen eind 2012 was er voor het quotum een half procent minder melk geproduceerd dan in dezelfde periode een jaar eerder. Maar die hoeveelheid bevatte wel een hoger vetgehalte. Als je de cijfers daarvoor corrigeert, blijkt het gat een stuk kleiner te zijn – het extra geproduceerde vet absorbeert een groot deel van die quotumruimte."

Welke kansen en bedreigingen brengt 2013 voor melkveehouders?

Roel Jongeneel, LEI Wageningen UR: „Wat de markt betreft zitten de bedreigingen in een tegenvallende vraag, zeker als er in de eurozone nog gekke dingen zouden gebeuren. Algemeen geldt dat de wereld onzekerder is geworden. Dat maakt ondernemen lastig en vraagt om een stuk flexibiliteit. Voor de zuivel is het perspectief zeker op de iets langere termijn gunstig. De Nederlandse melkveehouderij is concurrerend en ondernemend. De Nederlandse zuivelindustrie heeft zich goed gepositioneerd, zowel wat betreft de EU-markt als de markten buiten de EU, en is in staat groeimogelijkheden snel te benutten. Dat biedt kansen voor de sector als geheel.

Voor wie dat nog niet heeft gedaan, is het goed om nog eens na te denken over de strategie op de langere termijn. 2015, het jaar van de quotum-afschaffing, komt nu dichtbij."

Klaas Johan Osinga, LTO: „Tot juni is de markt stabiel tot vast, daarna komt hij meer in balans. Maar nieuwe calamiteiten, zoals extreem weer, kunnen dit beeld snel verstoren. Kijk daarom naar wat er in de markt gebeurt; dan kun je daar tijdig op inspelen. Vanaf mei kunnen we beschikken over betrouwbare informatie over de arealen soja, mais en tarwe in de VS, en over hoe die gewassen er voor staan. De maanden daarna is het belangrijk de berichten hierover, en over de situatie rondom de Zwarte Zee, te volgen. Bij een goede gewasstand mag je rekenen op enige druk op de termijnmarkten, zoals die in Chicago. Die druk zal toenemen naarmate de stroom positieve oogstverwachtingen aanhoudt. Maar bij nieuwe calamiteiten kan de markt ook snel een andere kant op."

Kevin Bellamy, Rabobank: „De groeiende wereldmarkt voor zuivel biedt kansen voor de Nederlandse melkveehouder. Dit jaar zullen melkveehouders doorgaan met de voorbereiding voor het verdwijnen van het melkquotum in 2015. Maar gezien de trends op de grondstoffenmarkten kunnen ondernemers de lijnen uit het verleden niet automatisch doortrekken. Ze zullen rekening moeten houden met toenemende kosten vanwege intensivering en extra arbeid. Een goede ruwvoerpositie is van essentieel belang om meer te kunnen melken. Is dit niet het geval, dan zullen de marges, ondanks hogere kosten, krap blijven. De vraag naar zuivel in de nieuwe economieën blijft groeien en die exportmarkten leggen een bodem onder de melkprijs in de EU bij de overgang naar het quotumloze tijdperk. Dat betekent dat, ondanks hoge productiekosten, Nederlandse zuivel zijn weg blijft vinden naar winstgevende markten. Een risico in 2013 is dat, net als in 2012, door de huidige economische crisis de binnenlandse vraag afneemt. Daarnaast speelt het risico van hogere voerkosten door hetzij tegenvallende oogsten, hetzij hogere olieprijs door de instabiliteit in het Midden-Oosten." ■

Roel Jongeneel is sinds 1990 verbonden aan het LEI Wageningen UR. Tegenwoordig is hij daar groepshoofd van de Sectie Landbouwbeleid. Daar specialiseert hij zich onder andere in economische analyse en in melkveehouderij. Daarnaast is hij verbonden aan Wageningen Universiteit als universitair docent Landbouwpolitiek.

Klaas Johan Osinga is sinds 1999 werkzaam bij LTO. Hij heeft daarvoor in het Nederlands praktijkonderzoek en in de tropen gewerkt. Hij is opgegroeid op een gemengd bedrijf in Friesland. Bij LTO is hij actief in het beleidsteam Internationale Zaken, met specifieke aandacht voor GLB, mededinging en economische analyse. Zijn marktupdates zijn gebaseerd op kennis verkregen vanuit zijn internationale netwerk, media en eigen analyse.

Kevin Bellamy is vanaf oktober 2011 senior global analyst dairy bij de Rabobank. Daarvoor is hij onder andere directeur zuivel geweest bij het Global Dairy Platform, een internationaal consortium van zuivelorganisaties, en hoofd van het Britse Milk Development Council.

Copyright foto